

Smernica k prevencii a riešeniu šikanovania na škole

Charakteristika šikanovania

Šikanovaním je akékoľvek správanie žiaka alebo žiakov, ktorých zámerom je ublíženie inému žiakovi alebo žiakom, ich ohrozovanie alebo zastrašovanie. Ide o cielené a opakované použitie násilia voči žiakovi alebo skupine žiakov, ktorí sa nevedia alebo nemôžu brániť. Šikanovanie môže zanechať následky na psychickom a fyzickom zdraví.

Znaky šikanovania

- úmysel bezprostredne smerujúci k fyzickému alebo psychickému ublíženiu druhému,
- agresia jedného žiaka alebo skupiny žiakov,
- opakované útoky,
- nevyrovnaný pomer síl medzi agresorom a obeťou.

Prejavy šikanovania

- fyzické útoky,
- urážlivé prezývky,
- nadávky,
- posmech,
- tvrdé príkazy vykonať určitú vec proti svojej vôli,
- odcudzenie vecí,
- prehliadanie a ignorovanie obeť.

Z hľadiska priestupkového zákona môže šikanovanie naplňať skutkovú podstatu priestupkov (proti občianskemu spolunažívaniu, proti majetku).

Z hľadiska trestného zákona môže šikanovanie naplňať skutkovú podstatu trestného činu (prečin alebo zločin – ohováranie, nebezpečné vyhrážanie, ublíženie na zdraví, obmedzovanie osobnej slobody, nátlak, vydieranie, lúpež, krádež, poškodzovanie cudzej veci, neoprávnené užívanie cudzej veci).

Páchatelom trestného činu je ten, kto trestný čin spáchal sám. Za spolupáchatelstvo trestného činu sa považuje, ak bol trestný čin spáchaný spoločným konaním dvoch alebo viacerých osôb.

Trestne zodpovedný je ten, kto v čase spáchania činu dovŕšil 14. rok veku.

Pedagogický zamestnanec, ktorému bude známy prípad šikanovania a neprijme v tomto smere žiadne opatrenie, vystavuje sa riziku trestného postihu.

Svojim konaním môže naplniť i skutkovú podstatu trestného činu – neprekazenia, neoznámenia trestného činu alebo ublíženia na zdraví a to tak, že inému z nedbanlivosti ublíži na zdraví tým, že poruší oznamovaciu povinnosť vyplývajúcu z jeho zamestnania, povolania, postavenia, či funkcie.

Prevenia šikanovania

1. Sme škola, kde sa šikanovanie **netoleruje v žiadnych podobách.**
2. V rámci účinnej prevencie šikanovania škola:
  - a) bude vytvárať priaznivú klímu v škole,
  - b) zabezpečí úzku spoluprácu medzi žiakmi, zamestnancami školy a rodičmi, jasne vymedzí možnosť oznamovať aj zárodoky šikanovania (pri zachovaní dôvernosti oznámení),
  - c) školským poriadkom jasne stanoví pravidlá správania vrátane sankcií za ich porušovanie, bude viesť písomnú dokumentáciu o riešení konkrétnych prípadov šikanovania,
  - d) v súlade s pracovným poriadkom zaistí zvýšený dozor pedagogických zamestnancov cez prestávky, pred začiatkom vyučovania, po jeho skončení, v čase záujmovej a mimoškolskej činnosti v priestoroch kde by mohlo dôjsť k šikanovaniu (záchody, šatne...),
  - e) pre pedagogických zamestnancov a rodičov bude organizovať semináre s odborníkmi zaoberajúcimi sa danou problematikou,
  - f) bude informovať verejnosť o tom, čo robiť v prípade, keď sa dozvedia o šikanovaní (poskytnutie kontaktov na inštitúcie, ktoré sa šikanovaním zaoberajú),
  - g) zabezpečí vzdelávanie triednych učiteľov, koordinátorov prevencie a výchovných poradcov v oblasti prevencie šikanovania,
  - h) pri riešení problémov so šikanovaním bude úzko spolupracovať s odborníkmi príslušného centra výchovnej a psychologickkej prevencie,
  - i) stanoví oznamovaciu povinnosť pedagogickým aj nepedagogickým zamestnancom okamžite upozorniť na problémy šikanovania vedenie školy, ktoré bude bez meškania problém riešiť a každej obeti poskytne okamžitú pomoc.

Metódy riešenia šikanovania školou

1. Zaistenie ochrany obetiam.
2. Rozhovor so žiakmi, ktorí na šikanovanie upozornili, rozhovor s obeťou, s agresormi.
3. Nájdienie vhodných svedkov (individuálne, prípadne konfrontačné rozhovory so svedkami)
NIKDY NEKONFRONTOVAŤ OBETE A AGRESOROV!!! Zabránenie agresorom krivo vypovedať, izolovanie, neumožnenie dohody na spoločnej výpovedi.
4. Kontaktovanie rodičov alebo zákonných zástupcov.
5. Kontaktovanie centra výchovného a psychologického poradenstva alebo diagnostického centra.
6. Poskytnutie podpory obeti.
7. Nahlásenie závažnejšieho prípadu šikanovania polícii.

Opatrenia

Pre obeť:

1. Odporúčanie rodičom obetí vyhľadať individuálnu odbornú starostlivosť.
2. Zorganizovanie skupinového intervenčného programu riaditeľom školy v spolupráci s centrom výchovného a psychologického poradenstva.

Pre agresorov:

1. Odporúčanie rodičom agresorov vyhľadať individuálnu odbornú starostlivosť.
2. Udelenie výchovného opatrenia – napomenutie a pokarhanie triednym učiteľom, pokarhanie riaditeľom školy, zníženie známky zo správania.
3. V mimoriadnych prípadoch:
  - odporúčenie rodičom umiestniť žiaka na dobrovoľný diagnostický pobyt do príslušného diagnostického centra alebo liečebno-výchovného sanatória,
  - oznámenie príslušnému ÚPSV a R – odbor sociálno-právnej ochrany detí za účelom využitia nutných výchovných opatrení v prospech maloletých v zmysle zákona č. 195/1998 o sociálnej pomoci, v znení neskorších predpisov,
  - oznámenie príslušnému útvaru policajného zboru SR, ak došlo k závažnejšiemu prípadu šikanovania, pri ktorom je podozrenie, že bol spáchaný trestný čin.

Spolupráca školy s rodičmi žiakov

1. Pri podozrení zo šikanovania škola predvolá zákonných zástupcov obeť i agresorov na pohovor s riaditeľom školy v prítomnosti výchovného poradcu alebo koordinátora prevencie, z ktorého sa vyhotoví písomný zápis.
2. Upozorní rodičov, aby sledovali možné príznaky šikanovania a ponúkne im pomoc.
3. Zabezpečí taktný prístup a zachovanie dôvernosti informácií zo strany pedagogických zamestnancov.

Spolupráca školy s inými inštitúciami

V rámci prevencie šikanovania škola úzko spolupracuje s:

- CPPPaP,
- riadi sa opatreniami a odporúčaniami Štátnej školskej inšpekcie a CPPPaP.

Pri podozrení, že šikanovanie naplnilo skutkovú podstatu priestupku alebo trestného činu je riaditeľ školy povinný bez zbytočného odkladu oznámiť túto skutočnosť:

- príslušnému útvaru policajného zboru,
- orgánu sociálno-právnej ochrany.

Stop šikanovaniu- informácie pre rodičov.

Čo je potrebné všímať si u svojich detí:

- za dieťaťom neprichádzajú domov spolužiaci alebo iní kamaráti
- dieťa nepozývajú na návštevu iné deti
- dieťa odmieta chodiť do školy, aj keď skôr malo školou rado
- dieťa nechodí do školy a zo školy najkratšou cestou, strieda rôzne cesty, prosi o dovoz autom,
- zo školy chodí hladné (agresori mu berú desiatu),
- stráca záujem o učenie a schopnosť sústrediť sa naň,
- dieťa býva doma smutné, apatické, má výkyvy nálad, zmieňuje sa o možnej samovražde, odmieta zveriť sa s tým , čo ho trápi,
- žiada peniaze, pritom udáva nedôveryhodné dôvody, prípadne doma kradne peniaze,
- nápadne často oznamuje stratu osobných vecí,
- dieťa je neobvykle agresívne voči súrodencom alebo k iným deťom, prípadne prejavuje zlosť voči rodičom,
- sťažuje sa na neurčité bolesti brucha alebo hlavy, ráno vracia, snaží sa zostať doma, svoje zdravotné ťažkosti preháňa, prípadne i simuluje,
- dieťa sa zdržiava viac doma, ako malo vo zvyku.

Ako pomôcť svojmu dieťaťu

-Poskytnutie dieťaťu maximálnu oporu, rozprávajte sa s dieťaťom o situácii , verte mu a berte jeho slová vážne, nezľahčujte problém.

- Obidvaja rodičia by mali spoločne navštíviť triedneho učiteľa a riaditeľa školy

Môžete uvažovať aj o ďalších opatreniach:

- môžete navštíviť rodičov agresora a pokúsiť sa s nimi o nápravu situácie
- zaistiť ochranu dieťaťa na ceste do školy a domov
- podať na polícii trestné oznámenie na agresorov, ktorí týrajú vaše dieťa,
- nadviazať kontakt RŠ a RZ
-

Šikanovanie je to:

- keď jedno alebo viac detí úmyselne, väčšinou opakovane ubližuje druhým
- keď ťa spolužiaci opakovane urážlivo prezývajú, posmievajú sa ti
- keď sa ti vysmievajú za to, ako sa obliekaš, z akej rodiny pochádzaš, za to, že sa dobre učíš, že poslúchaš učiteľov
- keď ťa spolužiak núti urobiť nejakú vec a vyhráža sa ti, že ak to neurobíš, počarbe ti zošit, vysype ti veci z tašky,
- keď ťa nútia odísť z vyučovania
- keď ti spolužiak berie desiatu, peniaze alebo osobné veci
- keď ti spolužiaci robia veci, ktoré sú ti nepríjemné (nadávajú ti, strkajú do teba, schovávajú ti veci)

Ako sa môžeš brániť, čo môžeš urobiť:

Keď do teba niekto zapára, nedaj sa vyprovokovať ani vystrašiť, aj keď sú viacerí

Môžeš im povedať, aby vypadli, kričať NIE, alebo utekať preč.

Ale musíš to urobiť nahnevane a hneď odísť.

Keď máš ísť okolo tých, ktorí ťa bijú, berú ti veci, nechodievaj sám. Počkaj na nejakú skupinku a pridaj s k nim, aj keď ich vôbec nepoznáš.

Vyhýbaj sa miestam, kde by ťa mohol niekto biť, zoberať ti niečo alebo ťa inak trápiť.

Keď nemáš kamarátov, skús si ich nájsť. Možno má niekto v tvojom okolí rovnaké problémy ako ty. Skús sa s ním spojiť.

Zaznamenávaj si všetko, čo ti robia, kedy, kde a kto ti čo urobil a povedal

Povedz o svojich problémoch rodičom a požiadaj ich o radu. Ty ich pomoc a podporu potrebuješ

Keď sa to týka, skús nájsť dôveryhodného učiteľa, riaditeľa, VP

Keď si myslíš, že sa nemôžeš zdôveriť nikomu, zavolaj na Linku detskej istoty.

Pamätaj si:

Nie je správne schvaľovať agresívne správanie svojich spolužiakov

Nie je správne odsudzovať niekoho, kto je iný, možno menej sympatický, slabší, má iné názory a záujem, má nejaké fyzické hendikep.

Nie je správne mlčať, keď cítiš nespravodlivosť, nečestnosť, ponižovanie druhých

Nie je správne aby si dal ovplyvniť alebo presvedčiť šikanujúcim, aby si mlčal

Nie je správne nečinne sa prizerať alebo byť ľahostajný, keď sa staneš svedkom šikanovania.

Hovorí sa o žalovaní, ako keby to bolo niečo nemiestne a nedôstojné. Keď niekto ohlási šikanovanie, vôbec to neznamená, že je slaboch. Naopak, dokazuje, že sa nebojí a že má dost sebavedomia, aby sa šikanovať nenechal.